

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/187855,Dyskusja-Zbrodnie-Wolynska-z-perspektywy-80-lat.html>
10.05.2024, 21:07

Dyskusja „Zbrodnie Wołyńska z perspektywy 80 lat”

Dyskusja „Zbrodnie Wołyńska z perspektywy 80 lat” odbyła się 11 lipca 2023 r. w Centrum Edukacyjnym Przystanek Historia IPN w Warszawie. Wydarzenie rozpoczęło się od prezentacji wydawnictwa źródłowego „Dokumenty zbrodni wołyńskiej” t. 1 - edycji źródłowej realizowanej we współpracy z Muzeum Historycznym Miasta Tarnobrzega. Podczas debaty można było zapoznać się z najnowszym numerem „Biuletynu IPN” - Wołyń. 80. rocznica.











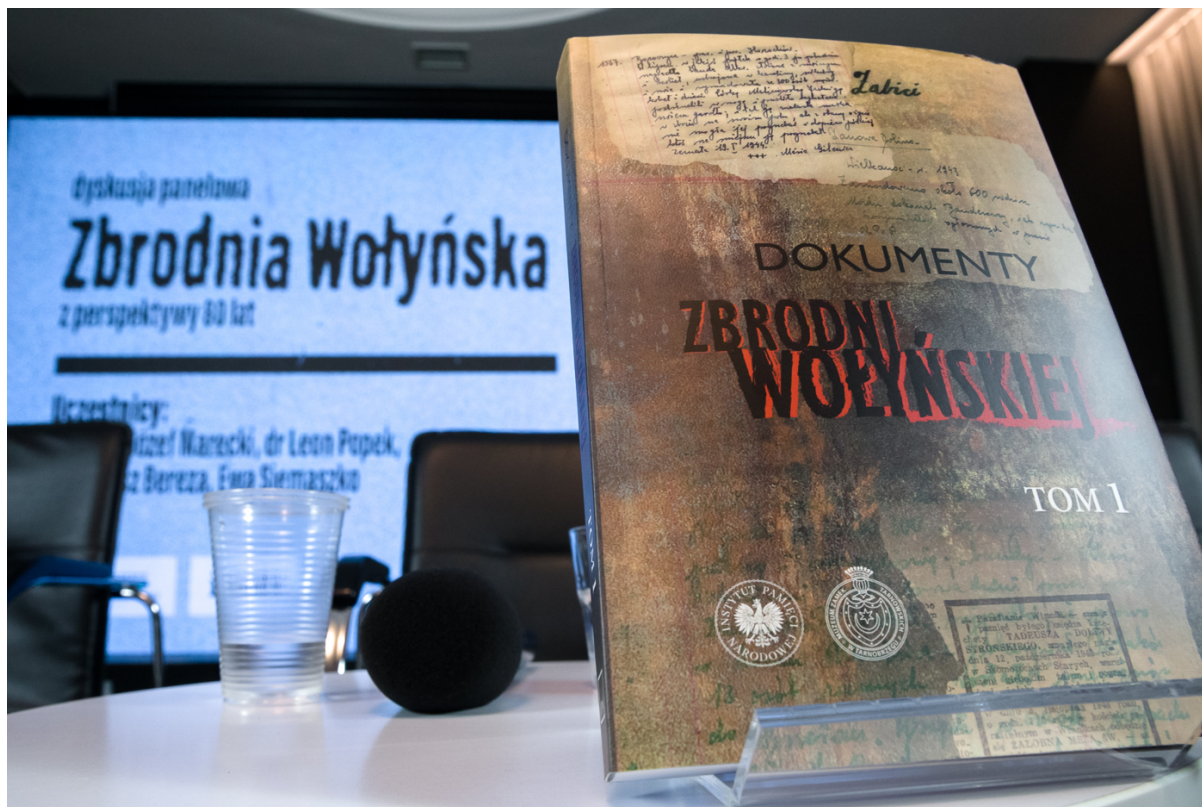












Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusję „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” otworzył dr hab. Karol Polejowski, wiceprezes IPN – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat”. Dr Leon Popek (Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN) – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat”. Ks. prof. dr hab. Józef Marecki – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat”. Ewa Siemaszko – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusja „Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat” – Warszawa, 11 lipca 2023. Fot.

Sławek Kasper (IPN)

Dyskusję otworzył dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej. Spotkanie odbyło się z udziałem ks. prof. dr. hab. Józefa Mareckiego (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), dr. Leona Popka (Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN), dr. Tomasza Berezy (Oddział IPN w Rzeszowie) i Ewy Siemaszko. Moderatorem rozmowy był Krzysztof Ziemięc.

W trakcie dyskusji zostały poruszone zagadnienia związane z sytuacją panującą na Kresach Wschodnich II RP w latach 1939–1945 i charakteryzującą ten obszar wielokulturowością żyjących obok siebie Polaków, Ukraińców, Żydów, Ormian i innych narodowości. Omówione zostały również kwestie wzrostu dążeń nacjonalistycznych Ukraińców i eskalacji konfliktu na tle narodowościowym oraz dehumanizacji i ludobójstwa na ludności polskiej na terenach Małopolski Wschodniej i na Wołyniu.

Rozmowę poprzedziła prezentacja najnowszej [Dokumenty zbrodni wołyńskiej tom 1, oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych, IPN](#) – edycji źródłowej realizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej we współpracy z Muzeum Historycznym Miasta Tarnobrzega.

Wydarzenie zorganizowały Biuro Badań Historycznych IPN oraz Wydawnictwo IPN.

Zapis dyskusji na kanale IPNtv

* * *

11 lipca jest Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej. Jak stwierdził Sejm RP w uchwale

z 2016 r. w sprawie oddania hołdu jego ofiarom, które zginęły w latach 1943–1945, na ziemiach dawnych wschodnich województw Rzeczypospolitej w czasie II wojny światowej ścierały się dwa największe totalitaryzmy XX wieku: III Rzesza Niemiecka i komunistyczny Związek Sowiecki.

Działania niemieckich i sowieckich okupantów na tym obszarze stwarzały sprzyjające warunki do budzenia się nienawiści na tle narodowościowym i religijnym, a podejmowane próby osiągnięcia porozumienia przez przedstawicieli Polskiego Państwa Podziemnego z ukraińskimi środowiskami nie przyniosły rezultatu.

W lipcu 1943 r. miało miejsce apogeum zbrodni zaplanowanej przez banderowską frakcję Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i konsekwentnie realizowaną przez bojówki OUN i Ukraińską Powstańczą Armię. Była to czystka etniczna, której ofiarą padła głównie polska ludność zamieszkująca Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej, w szczególności województwa: wołyńskie, tarnopolskie, stanisławowskie i lwowskie. W świetle późniejszego prawodawstwa międzynarodowego, mordy popełnione w latach 1943–1945 kwalifikowane są jako ludobójstwo, którego ofiarami zostało ponad sto tysięcy mieszkańców tego obszaru.

Falę masowych, okrutnych zbrodni poprzedzały akty terroru indywidualnego, skierowanego w pierwszej kolejności wobec osób uchodzących za liderów polskiej społeczności: nauczycieli, urzędników, zarządców majątków, przedwojennych zawodowych podoficerów Wojska Polskiego. Masowe zbrodnie OUN(b)-UPA na Polakach rozpoczęły się w lutym 1943 r. od wymordowania mieszkańców kolonii Parośla I (powiat sarneński). Kontynuowano je w kolejnych miesiącach, rozszerzając równocześnie obszar objęty ludobójczymi działaniami.

Największych zbrodni dokonano w niedzielę 11 lipca 1943 r. w zachodniej części Wołynia, kiedy nastąpiła skoordynowana akcja OUN(b)-UPA. W wielu miejscowościach ludność została zaatakowana w porze mszy świętej – ukraińscy nacjonaści trafnie założyli, że w kościołach zgromadzi się wówczas duża część Polaków wyznania rzymskokatolickiego. Inspiracją dla zbrodniarzy stała się decyzja Niemców o przeprowadzeniu operacji „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” (Endlösung der Judenfrage), jaka zapadła rok wcześniej oraz ich działania podjęte w celu jej realizacji.

W ukraińskiej akcji eksterminacyjnej wykorzystano koncepcję pozorowanej wojny ludowej, opracowaną jeszcze przed 1939 r. przez Mychajłę Kołodzińskiego, działacza OUN. Do rozprawienia się z polskimi sąsiadami zmobilizowano ukraińskich chłopów.

Ofiary wciąż nie doczekały się godnego pochówku i upamiętnienia. Oprócz Polaków zamordowani zostali także Żydzi, Ormianie, Czesi, przedstawiciele innych mniejszości narodowych oraz Ukraińcy, którzy stanęli po stronie ofiar.